

Αθήνα 23-5-2019

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Πανελλαδική Έρευνα του ΚΕΘΙ για τη διερεύνηση και καταγραφή αντιλήψεων/στάσεων για την παρουσία των γυναικών στην πολιτική

Ενώ είναι αδιαμφισβήτητο ότι έχουν υπάρξει θετικές αλλαγές και θεσμικές παρεμβάσεις, που έχουν συμβάλει στη διεύρυνση των δικαιωμάτων των γυναικών και στην προώθηση της ισότητας των φύλων σε δομές λήψης πολιτικών αποφάσεων, η κατάκτηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων στην πολιτική παραμένει ζητούμενο.

Αυτό είναι ένα από τα βασικά συμπεράσματα της πανελλαδικής έρευνας **«Διερεύνηση και καταγραφή αντιλήψεων και πεποιθήσεων για θέματα συμμετοχής και εκπροσώπησης γυναικών σε δομές λήψης πολιτικών αποφάσεων»**, η οποία υλοποιείται από το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) και επεκτείνεται σε μια σειρά από καίρια ερωτήματα για την παρουσία των γυναικών στην πολιτική.

Η έρευνα του ΚΕΘΙ έχει δύο εστίασεις, μία ποσοτική και μία ποιοτική. Η **ποσοτική ερευνητική εστίαση** διενεργήθηκε τον Απρίλιο του 2019 σε 1.201 άτομα πανελλαδικά (γυναίκες 47% και άνδρες 53%) με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Ακολουθήθηκε μικτή μεθοδολογία τηλεφωνικών και web συνεντεύξεων. Η **ποιοτική εστίαση της έρευνας** διεξήχθη μέσω 20 συνεντεύξεων σε γυναίκες από διαφορετικούς πολιτικούς χώρους του δημοκρατικού φάσματος.

Το ζήτημα της υπο-αντιπροσώπευσης των γυναικών στη Βουλή, όπως επίσης και σε άλλες δομές πολιτικής εξουσίας (π.χ. τοπική αυτοδιοίκηση, περιφερειακή διοίκηση κ.λπ.) αποτέλεσε σημείο «κλειδί» στην έρευνα, καθώς η περιορισμένη παρουσία των γυναικών θέτει **ένα σημαντικό ζήτημα της λειτουργίας της ίδιας της δημοκρατίας μας.**

«Σε επίπεδα κάτω του 50% η εμπιστοσύνη των πολιτών στους πολιτικούς θεσμούς – Μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις γυναίκες πολιτικούς»

Η εμπιστοσύνη των πολιτών για μια σειρά από θεσμούς(π.χ. Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Βουλή/Κοινοβούλιο, πολιτικά κόμματα κ.λπ.) για την καλή λειτουργία της δημοκρατίας διαμορφώνεται σε επίπεδα αρκετά κάτω του 50%. Τόσο οι άνδρες όσοι και οι γυναίκες αποδίδουν τον υψηλότερο βαθμό εμπιστοσύνης στις γυναικείες οργανώσεις/συλλόγους (32,5% και 41,1% αντίστοιχα). Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγαλύτερη εμπιστοσύνη - απόλυτα και πολύ- καταγράφεται στις γυναίκες πολιτικούς (20,4%) σε σχέση με τους άνδρες πολιτικούς (9,2%).

«Πώς ψηφίζουν άνδρες και γυναίκες σε Εθνικές, Δημοτικές, Περιφερειακές Εκλογές και στις Ευρωεκλογές;»

Παράλληλα, σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτώμενων, η πλειοψηφία των ανδρών και γυναικών, με ποσοστά άνω του 60%, έχει ψηφίσει γυναίκες στις εθνικές, δημοτικές, περιφερειακές εκλογές και στις ευρωεκλογές. Οι γυναίκες έχουν ψηφίσει κατά κύριο λόγο γυναίκες σε δημοτικές εκλογές (72%) και σε εθνικές εκλογές (66%) και το 62% έχει ψηφίσει γυναίκες σε ευρωεκλογές και περιφερειακές εκλογές.

Εξάλλου, με ισχυρά πλειοψηφικά ποσοστά, τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες, συμφωνούν ότι θα ήθελαν να δουν στην περιοχή τους να εκλεγεί μια γυναίκα σε θέση πολιτικής ευθύνης, ιδίως για τη θέση

της Βουλευτριάς (άνδρες: 84,2% και γυναίκες: 90,8%) και της Ευρωβουλευτριάς (άνδρες: 80,7% και γυναίκες: 90,3%).

«Οι γυναίκες έχουν όλες τις δεξιότητες να ανάλαβουν υψηλές θέσεις πολιτικής ευθύνης»

Ακόμη, η πλειοψηφία του δείγματος υποστηρίζει ότι οι γυναίκες μπορούν να καταξιωθούν στις δομές λήψης πολιτικών αποφάσεων (άνδρες: 86,8% και γυναίκες: 94,8%), ότι χρειάζεται συνεχής αγώνας από όλους και όλες μας για τη διασφάλιση της ισότητας των φύλων (άνδρες: 89,5% και γυναίκες: 93,4%), όπως επίσης ότι οι γυναίκες έχουν όλες τις δεξιότητες να αναλάβουν υψηλές θέσεις πολιτικής ευθύνης (άνδρες: 86% και γυναίκες: 93,1%).

Χαρακτηριστικό δε είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος της ποσοτικής ερευνητικής εστίασης θεωρεί ότι πρέπει να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική, ώστε να προωθηθεί η ουσιαστική ισότητα των φύλων.

Άλλωστε, το σύνολο των συμμετεχουσών της ποιοτικής έρευνας αναγνωρίζει ότι η κατάκτηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων στην πολιτική παραμένει ζητούμενο, διότι ανεξάρτητα από το επίπεδο, η πολιτική παραμένει χώρος ανδροκρατούμενος και ανδροκρατικός.

«Οι άνδρες πολιτικοί πιο αποτελεσματικοί στους τομείς εθνικής ασφάλειας – Οι γυναίκες στα θέματα πολιτισμού»

Στην ποσοτική έρευνα αναδεικνύονται έμφυλα στερεότυπα που σχετίζονται με τις αντιλήψεις των ερωτώμενων για την αποτελεσματικότητα των ανδρών και των γυναικών σε πεδία πολιτικής ενασχόλησης. Συγκεκριμένα, οι άνδρες και οι γυναίκες του δείγματος θεωρούν ότι οι άνδρες πολιτικοί είναι πιο αποτελεσματικοί στους τομείς της εθνικής ασφάλειας (50,5%) και της δημόσιας τάξης (41,3%), στον αγροτικό τομέα (38,2%) και την εξωτερική πολιτική (29,4%), ενώ οι γυναίκες πολιτικοί αναγνωρίζονται ως πιο αποτελεσματικές στα θέματα πολιτισμού (39,6%), στα ζητήματα ισότητας των φύλων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων (37,4%), όπως επίσης στον τομέα του τουρισμού (35,8%) και στα θέματα κοινωνικής πρόνοιας και πολιτικής (33,6%).

«Οι ανασταλτικοί παράγοντες και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες»

Το 47,3% των γυναικών και το 40,7% των ανδρών υποστηρίζει ότι σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα στην πολιτική συμμετοχή και εκπροσώπηση των γυναικών αποτελεί η αρνητική στάση του οικογενειακού περιβάλλοντος. Επίσης, το 42,4% των ανδρών και το 40% των γυναικών δηλώνει ότι η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική επηρεάζεται αρνητικά από τη μη υποστηρικτική στάση των ηγετικών οργάνων και άλλων μελών του κόμματος, αλλά και τη στάση των ΜΜΕ.

Τα εμπόδια που συναντούν οι γυναίκες κατά την προσπάθεια εκλογής τους, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας είναι τα ακόλουθα: α) αντιμετωπίζονται με δυσπιστία λόγω φύλου (52,8%), β) η πολιτική είναι ανδροκρατούμενο περιβάλλον (41,5%), γ) δεν έχουν αρκετό χρόνο να ασχοληθούν με τον προεκλογικό αγώνα, λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων (25,5%), δ) δεν υποστηρίζονται από το κόμμα τους (21,9%). Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι οι γυναίκες δηλώνουν ότι δεν έχουν επαρκείς οικονομικούς πόρους για να στηρίξουν την υποψηφιότητά τους (20,3%), ενώ οι άνδρες θεωρούν ως τέταρτη σε σειρά ιεράρχησης την έλλειψη πολιτικής εμπειρίας των γυναικών σε ποσοστό 23,5%.

Επίσης, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας οι γυναίκες πολιτικοί και σε θέσεις υψηλής ευθύνης καταβάλουν πολύ μεγαλύτερη προσπάθεια από τους άνδρες προκειμένου να αναγνωριστούν σε ισότιμη βάση και να ακουστεί η φωνή τους στο πλαίσιο των πολιτικών διαδικασιών, ενώ συχνά υφίστανται σεξισμό για την εμφάνιση και τον τρόπο έκφρασής τους. Παράλληλα η δημόσια παρουσία και προβολή τους στα ΜΜΕ σπανίως γίνεται με όρους ισοτιμίας, ενώ δεν συνιστά κανόνα η

ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων σε εκπομπές διαλόγου, ανταλλαγής απόψεων και πληροφόρησης για τα τρέχοντα ζητήματα της πολιτικής.

«Η πλειοψηφία των γυναικών δεν έχει σκεφτεί την ενασχόληση με την πολιτική»

Ένα αξιοσημείωτο συμπέρασμα της έρευνας είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των γυναικών υποστηρίζει ότι δεν έχει σκεφθεί την ενασχόληση με την πολιτική (89,1%), ενώ μόνο το 8,4% των γυναικών έχει σκεφθεί να συμμετάσχει σε δομές λήψης πολιτικών αποφάσεων, κυρίως στις νεότερες ηλικίες 17-44 ετών.

Παράλληλα, οι άνδρες του δείγματος θα επιθυμούσαν η σύντροφός τους να ασχοληθεί με την πολιτική (57%), κυρίως στις ηλικίες των 35-54 ετών και ιδίως στον Δήμο/Δημοτικό Συμβούλιο (57,3%). Επιπλέον, στη μεγάλη πλειοψηφία τους (68,8%) θα ήταν υποστηρικτικοί στην απόφαση των συντρόφων τους να ασχοληθούν με την πολιτική.

«Έλλειμμα δημοκρατίας εάν δεν συμμετέχουν οι γυναίκες στην πολιτική»

Η συντριπτική πλειοψηφία τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών (72%) θεωρούν ότι υπάρχει έλλειμμα δημοκρατίας, εάν δεν συμμετέχουν οι γυναίκες στην πολιτική. Η συγκεκριμένη άποψη είναι περισσότερο έντονη ανάμεσα στις γυναίκες, καθώς υποστηρίζει αυτή την άποψη το 74,9% των γυναικών σε σχέση με το 68,8% των ανδρών.

Προτάσεις και υποστηρικτικά μέτρα για την κατάκτηση της ουσιαστικής ισότητας στην πολιτική

Εξαιρετικής σημασίας είναι οι πολιτικές και τα μέτρα που προκύπτουν από τα συμπεράσματα της έρευνας (ποσοτικής και ποιοτικής) με σκοπό να αλλάξουν οι αντιλήψεις και οι στάσεις για τους έμφυλους ρόλους στην πολιτική.

Ορισμένες ενδεικτικές πολιτικές που προτείνονται από τις γυναίκες πολιτικούς και σε θέσεις υψηλής πολιτικής ευθύνης, περιλαμβάνουν μέτρα για: α) τη διεύρυνση της εφαρμογής του μέτρου των ποσοστρώσεων, β) την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και των δομών κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας, και γ) τη θεσμοθέτηση διαδικασιών ενημέρωσης, ενδυνάμωσης και μύησης στην πολιτική διαδικασία, με στόχο τη συστηματική υποστήριξη και ενδυνάμωση των γυναικών που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν ενεργά στην πολιτική.

Παράλληλα, τα υποστηρικτικά μέτρα που προτείνονται από τους/τις πολίτες είναι: α) εκπαίδευση των νέων σε θέματα ισότητας των φύλων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων (35,8%), β) υποστήριξη από τον/την αρχηγό του κόμματος και τα πολιτικά προγράμματα των κομμάτων (35,7%), γ) πραγματοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης για την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων και των διακρίσεων σχετικά με τη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική (31,1%), και δ) μέτρα διευκόλυνσης για τη συμφιλίωση οικογενειακής/ιδιωτικής και επαγγελματικής ζωής (25,6%). Επιπρόσθετα, άλλες ενέργειες που προτείνονται από τους/τις ερωτώμενους/-ες είναι η περαιτέρω ενίσχυση της ποσόστωσης υπέρ των γυναικών (24,3%) και η υποστήριξη των γυναικών από τα ΜΜΕ (22%).

Τέλος, για τα αποτελέσματα της έρευνας, η πρόεδρος του ΔΣ του ΚΕΘΙ, κ. Ειρήνη Αγαθοπούλου, δήλωσε τα εξής: «Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής οφείλουν να τα μελετήσουν διεξοδικά όλα τα κόμματα, οι γυναικείες οργανώσεις, αλλά και οι συνδικαλιστικοί φορείς. Ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της έρευνας αφορά την εμπιστοσύνη των πολιτών στα κόμματα, η οποία κινείται σε μονοψήφια νούμερα, και οφείλουμε να δούμε γιατί συμβαίνει αυτό. Όσον αφορά τις διακρίσεις και τα εμπόδια, που συναντούν οι γυναίκες που θέλουν να ασχοληθούν με την πολιτική, στη συντριπτική τους πλειοψηφία αφορούν σε στερεοτυπικές αντιλήψεις, χρόνια παγιωμένες στην ελληνική κοινωνία και λιγότερο σε πραγματικά εμπόδια, όπως είναι η έλλειψη χρόνου λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων. Στερεοτυπικές αντιλήψεις, τις οποίες και σε αυτή την προεκλογική περίοδο ακούσαμε να αναπαράγονται από τα πιο επίσημα χείλη, από αρχηγούς κομμάτων και όχι μόνο. Οι γυναίκες

αναζητούν στήριξη τόσο μέσα από την οικογένεια όσο και από την Πολιτεία, στήριξη που το ΚΕΘΙ παρέχει συστηματικά τα τελευταία χρόνια μέσω των προγραμμάτων επιμόρφωσης γυναικών, των εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, αλλά και των Συμβουλευτικών Κέντρων. Στις επικείμενες εκλογές, οφείλουμε να στηρίξουμε ΚΑΙ τις γυναίκες υποψήφιες».

Το Γραφείο Τύπου του Κ.Ε.Θ.Ι.